

*Наталія Федорчук,
канд. екон. наук, доцент кафедри економіки, підприємництва,
торгівлі та біржової діяльності
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський*

ЕКОНОМІЧНА ОСВІТА В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Традиційні методи навчання, розраховані на відносно стабільну навчальну інформацію, на сучасному етапі є малоефективними. Обсяг інформації з економічних дисциплін настільки швидко змінюється як за кількістю, так і за насиченістю, що узагальнити його на лекціях і повністю засвоїти таким чином неможливо. Великого значення в цих умовах набуває самопідготовка, глибоке осмислення теоретичних і практичних основ майбутньої професії. Цьому повною мірою відповідають методи активного навчання. Такі методи навчання зумовлюють усвідомлену зацікавлену розумову діяльність студентів, активне сприйняття теоретичного матеріалу в навчальному процесі, розвиток умінь та навичок самостійного вироблення рішень із проблемних питань. Сучасний майбутній економіст має бути не тільки досвідченим фахівцем, але й умілим організатором, який цінує колективний досвід, враховує думку товаришів, критично оцінює досягнуте, рішуче відстоює власні погляди. Готуючи таких фахівців, необхідно враховувати те, що сьогодні випускники є основним потенціалом робочої сили XXI століття, а XXI століття – це час інформаційних технологій, глобальної комп'ютеризації, системного програмування, широкого використання мікроекономіки, лазерної техніки. Сьогодні основне в підготовці спеціаліста – не оволодіння сумою конкретних знань, а формування умінь та навичок наукової, дослідницької, винахідницької діяльності, виховання культури професійного мислення. Виконанню цього завдання сприяє цілий комплекс форм навчального процесу, що активно розвиваються, оскільки саме ці форми:

- стимулюють студентів до активного засвоєння знань;

- спонукають до самостійного пошуку вирішення проблем;
- роблять навчання таким, що розвиває;
- формують професійні інтереси, розвивають системне мислення.

Перед наукою стоїть завдання створити ефективні дидактичні системи, що базуються на застосуванні таких типів, технологій, форм і методів навчання, які забезпечували б інтенсивне оволодіння системою знань, формування умінь і навичок і на цій основі суттєво підвищували б рівень самостійної творчої діяльності учнів, творили б умови для більш повного й ефективного використання інтелекту кожного. Аналіз педагогічної практики переконує в недостатній ефективності традиційного типу навчання щодо вирішення названих завдань через традиційний метод організації викладання. Одним із шляхів удосконалення навчального процесу є широке використання методів активного навчання. Це обумовлено тим, що традиційні (пояснювальні, ілюстративні, репродуктивні) методи не забезпечують належного творчого розвитку здібностей студентів [2].

Практичні заняття відіграють дуже велику роль у формуванні профілю майбутнього фахівця, здатного працювати в ринкових умовах. Саме на цих заняттях перевіряється ступінь засвоєння й розуміння теоретичного матеріалу, відбувається набуття студентами практичних умінь і навичок. Нинішні педагогічні інновації пов'язані із застосуванням інтерактивних методів навчання, тобто інтерактивний – здатний до взаємодії, діалогу. Інтерактивне навчання – це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, яка має конкретну, передбачувану мету – створити комфортні умови навчання, за яких кожен учень відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність. Сутність інтерактивних технологій у тому, що навчання відбувається шляхом взаємодії всіх, хто навчається. Це співнавчання, в якому і викладач, і студент є суб'єктами. Викладач виступає лише в ролі організатора навчання, координатора роботи груп, фасилітатора дискусії. Інтерактивні технології навчання найбільше відповідають особистісно-зорієнтованому підходу в

навчально-виховному процесі. В основі інтерактивного навчання лежать принципи:

- безпосередньої участі кожного учасника занять, що зобов'язує викладача зробити кожного учасника занять активним шукачем шляхів і засобів розв'язання тієї чи іншої проблеми;

- взаємного, інформаційного, духовного збагачення: навчальний процес необхідно організувати таким чином, щоб його учасники мали змогу обмінятися життєвим досвідом та отриманою інформацією;

- особистісно зорієнтованого навчання [1, с. 170].

Використання інтерактивних методів містить у собі ряд переваг:

- інтерактивні технології допомагають забезпечити глибину вивченого змісту. Студенти застосовують усі рівні пізнання (знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез, оцінка);

- викладач має можливість диференційованого підходу до учнів із спеціальними потребами – особистісними та інтелектуальними;

- змінюється роль студентів: вони приймають важливі рішення щодо процесу навчання, розвивають комунікативні вміння й навички, організаційні здібності;

- основним джерелом мотивації навчання стає інтерес самого студента (відбувається перехід від зовнішньої мотивації (оцінка) до внутрішньої (потреба знань)).

Проте в процесі використання інтерактивних технологій можуть проявитися їх недоліки:

- засвоєння незначного обсягу інформації потребує значного часу;

- складно налагодити взаємонавчання як постійний механізм;

- кожна інтерактивна технологія потребує попереднього розгляду і навчання учасників процедури;

- результати роботи студентів менш передбачувані;

- дисципліна студентів на інтерактивному занятті може бути проблемою для викладача.

Проте зазначені недоліки не знижують цінність використання інтерактивних методів при викладанні навчального матеріалу. Підвищити ефективність інтерактивних методів навчання допоможе використання комп'ютерної техніки, мультимедійних засобів та спеціального програмного забезпечення.

Використання інтерактивних технологій при викладанні економічних дисциплін дозволяє значно покращити рівень засвоєння матеріалу студентами та, відповідно, підвищити рівень їх знань, а вивчення та застосування спеціального програмного забезпечення щодо реалізації зазначених процесів є запорукою формування працівників нового типу, які забезпечать гідну конкуренцію на ринку робочої сили та стануть тими, хто створить новий оновлений імідж навчального закладу, випускниками якого вони є.

Список використаних джерел:

1. Бойко А. І. Освіта в інформаційному суспільстві: очікування і виклики. *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2015. №63. С. 164-171.
2. Комарова О. А. Освіта у вимірі інформаційного суспільства. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/47819/15->